

עציץ שאינו נקוב וחממות

זריעה בתוך הבית

א. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ערלה פרק א הלכה ב

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: אילן שנטעו בתוך הבית חייב בערלה, ופטור מן המעשרות דכתיב [דברים יד כב] "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה". ובשביעית צריכ' דכתיב [ויקרא כה ב] "ושבתה הארץ שבת לד'" וכתוב [שם ד] "שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור":

ב. ר' דוד לאו, תחומין יד, לשאלת החממות ומצעים מנותקים בשביעית

פני משה פירש שהנטוע בבית חייב בערלה, כיון שבערלה לא כתיב 'שדה' אלא 'ארץ' ("וכי תבואו אל הארץ ונטעתם") - בכל מקום אשר יהיה נטוע בארץ; אבל הוא פטור ממעשרות, דכתיב ביה "היוצא השדה" - ולא היוצא בתוך הבית. לענין שביעית מסתפק הירושלמי, כיון שכתוב אחד אומר "ושבתה הארץ", וכתוב אחר אומר "שדך לא תזרע". והוא מסכם, שמסתמא יש להחמיר בכך מספיקא. הרמב"ם פסק את הדברים לגבי ערלה (הל' מע"ש ונטע ורבעי י, ט) ולגבי מעשרות (הל' מעשר א, י), אבל מהלכות שמיטה השמיטם לגמרי...

לדעת מרכבת המשנה, הנידון בירושלמי הוא איסור נטיעה, והואיל ולרמב"ם נטיעה אסורה מדרבנן, על כן השמיט בעיא זו. גם תירוץ זה אינו מובן, שהרי מהירושלמי משמע שהספק הוא עקרוני - האם הדגש בשביעית הוא על 'שדה' או על 'ארץ' - ומה שהזכיר רבי ינאי "אילן שנטעו בתוך הבית", זהו רק משום שהוא דן בערלה, שאינה נוהגת אלא באילנות.

לכאורה, כיון שהספק הוא מתוך משמעות הפסוקים, אפשר היה לומר שהלאוים בשביעית (לא תזרע, לא תזמור, לא תקצור ולא תבצור) נאמרו רק על שדה, אבל מצות העשה (ושבתה הארץ) נאמרה גם על בית, אע"פ שאינו שדה - שהרי המלה "ארץ" כוללת את כל הארץ, דהיינו גם שדה וגם בית; ואילו המלה "שדך" ממעטת בית, שהוא אינו שדה. ואף שאין בזה טעם, מ"מ זהו הגדר.

ג. פאת השולחן, בית ישראל א:נב

[הירושלמי] נשאר בספק דכתיב "ושבתה הארץ שבת לד'" וכתוב "שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור", משמע [רק] בגלוי, ונשאר בבעי'. ולקמן ביררתי דרבינו והאחרונים הכריעו דשביעית בזה"ז דרבנן, ולפי זה הבעיא לקולא.

ד. חזון איש, שביעית כב:א

ועיקר היסוד של פאת השולחן ז"ל להקל בספיקא לדידן אינו מוכרע, דיש לומר כיון דעיקר הספק בדאורייתא ואזלינן לחומרא ממילא גם לדידן אזלינן לחומרא.

ה. רמב"ם הלכות מעשר פרק א הלכה י

אילן שנטעו בתוך הבית פטור ממעשרות, שנאמר "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה". ויראה לי שהוא חייב במעשרות מדבריהם, שהרי תאנה העומדת בחצר חייב לעשר פירותיה אם אספן כאחת.

ו. חזון איש, שביעית כב:א

יש לצדד שיש ספק ספיקא להחמיר, דלמא כהרמב"ם דאיסורא דרבנן איכא, ואת"ל כהראב"ד דלמא בזמן הבית [היה] בית דאורייתא והשתא דרבנן, וספק ספיקא להחמיר בדרבנן מחמרינן.

ז. חזון איש, שביעית כב:א

אין ללמוד שביעית ממעשר דאפשר דהקילו חכמים בשביעית משום חיי נפש.

ח. מעדני ארץ, ליקוטים ה:ד

בשו"ת נחפה בכסף [ר' יונה נבון] ח"א יו"ד סי' ה' ובס' שדה הארץ ח"ג יו"ד סי' כ"ח כתבו לאסור זריעה בעציץ שאינו נקוב בשביעית. והנה עיקר טעמייהו הוא משום דקא מדמי שביעית לתרו"מ, ובאמת מצינן שגם בכלאים גזרו איסור באינו נקוב אטו נקוב... מ"מ נראה שאין לדמות כלל גזירות חכמים זו לזו, אחרי שלא בכל מקום גזרו אינו נקוב אטו נקוב.

ט. משנה מסכת שביעית פרק ב:ד

מזהמין את הנטיעות וכורכין אותן וקוטמין אותן ועושין להם בתים ומשקין אותן, עד ראש השנה.

י. חזון איש, שביעית כ:ו

והא דתנן בשביעית ב:ד "ועושין להם בתים" [רק עד ר"ה] אינו ענין לנוטע בבית, דהתם הגג מצד האילן, או שיש בגג חלונות באלכסון, שמגין בפני החמה ואינו מגין בפני הגשמים ובפני הטל והאוויר. והתם הבית להיטיב הגידול, אבל נוטע בבית הצמחים הם במצב בלתי טוב ורצוי, שנשלל מהם תועלת הגשמים והטללים והאוויר וקוי השמש, והבית להם לרוועץ.

זריעה בעציץ שאינו נקוב

יא. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי פרק ה הלכה ח רבי בון בר חייא בשם רבי זעירא: עציץ עשו אותו ספק. והתנינן "עציץ נקוב מקדש בכרם, ושאינו נקוב אינו מקדש בכרם"! מספק.

יב. חזון איש, שביעית כב:א

ואפשר דלא גרסינן "מספק" ואין כאן קושיא, אלא מפרש [ר' זעירא] דעשו אותו ספק, אבל מן הדין פטור, ומייתי ראייה מהא דאינו מקדש – ואם היה ספק היה מקדש. ולפי זה לא שמעינן מכאן דבכל התורה מחזקינן ליה לספק מדרבנן, והרי חזינן דהקילו שאינו מקדש.

יג. רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק א הלכה ו

ואין בודקין את הזרעים בעציץ מלא עפר אבל בודקין אותן בעציץ מלא גללים.

יד. רדב"ז הלכות שמיטה ויובל פרק א הלכה ו

ובעי תרתי [להתיר]: בעציץ [שאינו נקוב] מלא גללים. אבל גללים בקרקע, או עפר בעציץ [שאינו נקוב], לא.

טו. חזון איש, שביעית כב:א

אבל אין לנו מקור לזה בגמרא.

זריעה בעציץ שאינו נקוב, בתוך בית

טז. חזון איש, שביעית כב:א

והיכי שהעציץ בבית, את"ל דזורע בבית דרבנן יש לומר דבעציץ שאינו נקוב לא גזרו, כיון דגם בזורע [בחוץ] אינו אלא דרבנן. ואחרי שכבר הורה זקן הפאת השלחן להקל אף בזורע בבית [בלי עציץ], המיקיל בעציץ שאינו נקוב בבית יש לו במה לסמוך.

יז. חזון איש, שביעית כו:ד

חלילה להקל עציץ שא"נ בחוץ, וכמש"כ סי' כ"ב סק"א, ואפי' בשל מתכת, דסתמא רהיטא דאינו נקוב כנקוב מדרבנן. וכן בבית אין להקל בארץ. ואף בעציץ שא"נ בבית הדעת נוטה להחמיר, אלא מי שסומך על הפאה"ש בעציץ שא"נ בבית אין לנו כח למחות דיש להם על מי שיסמכו, כיון שאין עציץ שא"נ מפורש בגמ'. ומה שאינו מפורש בגמ' נהיגי הפוסקים לסנף זה לקולא.

גדר "בתוך הבית"

יח. חזון איש, מעשרות ז:ה

ועיקר פטור משום סכך המונע את הגשם ואת הטל ואת הרוח ואת השמש, ואין זו דרך גידול הטבעי.

יט. חזון איש, שביעית כב:א

והדעת נוטה דהעיקר תלוי בכיסוי, ואולי צריך מחיצות י' טפחים גם כן.

גדר "עציץ שאינו נקוב"

כ. חזון איש, שביעית כב:א

אמנם יש לחקור אחר המנהג, ואם אבותינו נהגו בו איסור אין כח להתיר, וההלכה רופפת והלך אחר המנהג.

כא. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף פד עמוד ב

תני חדא: שבגג ושבחורבה שבעציץ ושבספינה - מביא וקורא, ותניא אידך: מביא ואינו קורא! ... עציץ אעציץ לא קשיא: כאן בנקובה, כאן בשאינו נקובה. ספינה אספינה לא קשיא: כאן בספינה של עץ, כאן בספינה של חרס...

כב. רש"י מסכת מנחות דף פד עמוד ב

בספינה של חרס - מביא וקורא משום דשל ארץ היא.

כג. רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ב, ראב"ד

כלי גללים וכלי אדמה שהשרשים יכולין לבקוע בהן ולצאת אינן מכשירין את הזרעים, ואף על פי שאינן נקובין הרי הן כנקובין. השגת הראב"ד: כלי גללים וכלי אדמה. א"א אני מוצא אפילו בכלי חרס גמור אף על פי שאינו מנוקב כמנוקב דמי, והוא במנחות פרק כל קרבנות הציבור... ואולי יתפרש שם פירוש אחר, דבספינה של עץ מביאים משם ביכורים מפני שיש בה נקבים למשוטות וכנטועים בארץ דמו, אבל בספינה של חרס אין דרך לעשות נקבים למשוטות שלא תשבר, ומשום הכי אין מביאין ממנה ביכורים. ובסתם ספינות מיירי דסתם ספינה של עץ יש בה נקבים ושל חרס אין בה נקבים.

כד. משנה מסכת חלה פרק ב משנה ב
עפר חוצה לארץ שבא בספינה לארץ חייב במעשרות ובשביעית. אמר ר' יהודה אימתי? בזמן שהספינה גוששת.

כה. ר"ש מסכת חלה פרק ב משנה ב
וזרעו בספינה, וצמח, ובנקובה מיירי.

כו. הלכות קטנות לרא"ש (מנחות) הלכות ערלה ג'
והנוטע בספינה אף על פי שאינה נקובה, אם היא של חרס [יש בו ערלה]. ומפרש בירו' שאין כלי חרס עומד בפני השרשין והן מפעפעיין דרך החרס ויונקין מן הקרקע. אבל של עץ בעי נקיבה.

כז. משנה למלך הלכות ביכורים פרק ב:ט
והנה הרא"ש בהלכות ערלה כתב... והנראה אצלי בדעת הרא"ש הוא דס"ל כסברת הראב"ד שכתבנו דאית ליה דבין של עץ ובין של חרס בעיא נקיבה, אלא דשאני הכא דנטע אילן. ומיהו טעם זה אינו מועיל כי אם לחרס, אבל של עץ אף אם נטע אילן בעי נקיבה.

כח. שו"ת מהרי"ל דיסקין, פסקים כז:א
אסור לזרוע, הן בקרקע הן בעפר שבעציץ, אף על ידי נכרי... והן בכלי חרס ואפילו בכלי עץ על החלונות, שאסור לנטוע ולזרוע בשביעית.

כט. חזון איש, שביעית כב:א
ובין של עץ בין של חרס יש להקל כדעת הראב"ד והרא"ש חלה ב:ב והרא"ש הל' ערלה, דדוקא באילן חשיב חרס כנקוב, אבל לא לזרעים...

ל. חזון איש, שביעית כב:א
ונקב קטן להוציא מים לא חשיב נקב, ובלבד שלא יהי' כשרש קטן, והוא פחות מכזית. ואין אנו בקיאים בו בדיוק, ויעשו רק כפי הוצאת משקין בריוח.

לא. חזון איש, שביעית כב:א
ויש לזהר שלא יצאו הנופות חוץ לעציץ, שאז דינו כמחומר.

לב. משנה למלך הלכות ביכורים פרק ב הלכה ט
ודע שמה שכתבנו לעיל דעציץ שאינו נקוב כתלוש הוא דוקא כשלא יצאו הענפים חוץ לעציץ אבל אם יצאו חוץ לעציץ יש לו דין מחומר. ודין זה למדתי מההיא דתנן בפ"ב דעוקצים "קישות שנטעה בעציץ והגדילה ויצאת חוץ לעציץ, טהורה." ע"כ. וכתב שם הרא"ש שנטעה בעציץ שאינו נקוב, והוכשר שם, ונטמאת, דכתלושה דמיא לכל דבר, והגדילה, ויצאת לחוץ לעציץ, ונחשבת כמחומר, ופרחה לה טומאה. ע"כ. ובפרק העור והרוטב (דף קכ"ח) הובאת משנה זו ופלי' רש"י "קישות שנטעה בעציץ שאינו נקוב כתלושה דמיא, ומקבלת טומאה כשאר אוכלין, או אם היתה טמאה הרי היא בטומאתה, ואם הגדילה ויצא נופה לחוץ ונוטה על הארץ ויונק מריח הארץ דרך אויר, כמחומר דמיא, וטהורה כל הקישות שבתוך העציץ לפי שחוזרים ויונקים מן הנוף הנוטה חוץ לעציץ" ע"כ.

לג. ר' אשר וויס, <http://www.torahbase.org/?p=2306>
בשו"ת בית דוד סי' א' כתב דלא אמרו כן אלא לענין טומאה ולא לענין יניקה במצוות התלויות בארץ. וגם במרכבת המשנה פ"ב מטו"א חולק בזה על המל"מ, ונהגו להחמיר כשי' המל"מ וחזו"א, וכן עיקר. אך מ"מ נראה דאם הנוף בקומה גבוהה יש מקום להקל, לפי"ד הריטב"א (גיטין ז:), דאף שורש אינו יונק למעלה מעשרה טפחים כנ"ל.

לד. ר' אשר וויס, <http://www.torahbase.org/?p=2306>
ובאמת תמה אני דאם נאמר דיש בזה יניקה א"כ מי שיוודע שיש לשכן מעליו עציץ נקוב במקום מסויים בביתו אסור לעבור תחתיו בשבת וחייב משום קוצר ואף דאינו מתכוין הלא הוי פס"ר, ולמה נזכרו להחמיר בזה לענין שביעית דרבנן ולא לענין שבת דהוי איסור כרת, אלא נראה פשוט דבדואי אין שום יניקה מעציץ שבקומות הגבוהות, כך נראה ברור לענ"ד.

לה. שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן קסז
ודע דמש"כ החזון איש סי' כב:א שם "וכ"ש בעומד על רצפה של אבן שאינו יונק מן הארץ" (ר"ל בבית) אין כוונתו רצפה הרגילה שלנו שקוראים באלאטען - דבדידי הי' עובדא עם הגאון חזון איש זה לי שלשים שנה שדעתי הי' אז שרצפה הרגילה הנ"ל הו"ל כאבן ומפסקת בין עציץ לקרקע ונקרא לעולם "אינו נקוב", והחזון איש התוכח אתי ואמר דרצפה זאת אינה מפסקת, והעציץ יונק מבעדה מן הקרקע, ושוב אחרי זמן הרימותי עציץ כזה, ואבן הרצפה מן הקרקע, וראיתי ברור שכנגד נקב העציץ הי' חלול כמו נקב באבן הרצפה על השכבה

העליונה וניכר לעינים שזה מכה משיכת קרקע העציץ ע"י נקב שלו ואין האבן מפסיק, ואמרת ברוך שבחר בחכמים ובמשנתם, - וע"כ מש"כ החזון איש דכ"ש בעומד על רצפה של אבן ר"ל אבן ממש, אבל אבני רצפה דידן אינם מפסיקים.

לו. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן מא:ב

בקומת קרקע עציץ נקוב שעומד ע"ג רצפה אפשר דכיון שהרצפה קבועה ומחוברת יפה עם הקרקע רואין את הרצפה כצונמא [סלע] שע"ג קרקע ואם הניח עפר ע"ג צונמא וזרע בתוך העפר הרי פשוט דחשיב ממש כזרע בארץ מפני שהעפר עצמו חשיב כקרקע,

לז. ר' אשר וויס, <http://www.torahbase.org/?p=2306>

ומ"מ נראה דאין להחמיר בזה כ"כ דכמה תהיות יש כאן. א' באמת נראה דבלטות דידן כאבן ממש ומפסיקים יניקה, וק"ו כשמתחתם יש חול וביטון. ב' יניקה דרך האויר נחלקו בו הראשונים והאחרונים כמבאר, ג' אף אם יש יניקה דרך האויר אפשר דאין זה אלא עד י' טפחים כמ"ש הריטב"א.

ובאמת תמה אני דאם נאמר דיש בזה יניקה א"כ מי שיודע שיש לשכן מעליו עציץ נקוב במקום מסויים בביתו אסור לעבור תחתיו בשבת והייב משום קוצר ואף דאינו מתכוין הלא הוי פס"ר, ולמה נזכרו להחמיר בזה לענין שביעית דרבנן ולא לענין שבת דהוי איסור כרת, אלא נראה פשוט דבדאי אין שום יניקה מעציץ שבקומות הגבוהות, כך נראה ברור לענ"ד.

ואף במה שהחמיר הגרשז"א בקומת קרקע שיהא כצונמא, לענ"ד שאני צונמא דהוי אדמה טבעית וחלק מקרקע עולם דיש שדות סלעים ולכן אין הצונמא מפסקת ומה שצומח על גביו הוי כמחובר לקרקע, לא משום שהיניקה עוברת דרכו, דבאמת אין היניקה עוברת דרך האבן אך מ"מ כיון שזה טבע האדמה הוי מחובר גמור, משא"כ בריצוף בבית שאינו בטל כלל אל קרקע עולם, ודו"ק בזה.

האם חממה דינה כבית, או כשדה?

לח. ר' ניסים קרליץ, חוט שני הל' שמיטה א:א:א עמ' עח

כעין בית שמכוסה למעלה ובצדדים ביריעות ניילון וכדו' ועשויה באופן שהגידול בה טוב ומועיל בכמה תועלויות...

לט. משנה מסכת שביעית פרק ב:ד

מזהמין את הנטיעות וכורכין אותן וקוטמין אותן ועושין להם בתים ומשקין אותן, עד ראש השנה.

מ. חזון איש, שביעית כ:ו

והא דתנן בשביעית ב:ד "ועושין להם בתים" [רק עד ר"ה] אינו ענין לנוטע בבית, דהתם הגג מצד האילן, או שיש בגג חלונות באלכסון, שמגין בפני החמה ואינו מגין בפני הגשמים ובפני הטל והאויר. והתם הבית להיטיב הגידול, אבל נוטע בבית הצמחים הם במצב בלתי טוב ורצוי, שנשלל מהם תועלת הגשמים והטללים והאויר וקוי השמש, והבית להם לרועץ.

מא. ר' אשר וויס, <http://www.torahbase.org/?p=2306>

אמנם לול"ד החזו"א היה אפשר לפרש את סברת הירושלמי בדרך אחרת, שהרי לא משום שהבית פוגע בטיב הגידול אין בו קדושת שביעית אלא משום דבית איננו שדה ובתורה כתיב "שדך לא תזרע", ועצם המבנה של הבית הוא שמפקיעה שם שדה, ולא הגידול הלא רצוי, ושאני מבתי דפ"ב דמס' שביעית דשם הוי אהל ארעי שמצל על האילן בלבד ומן הסתם אין לו מחיצות כלל ואין לו שם בית אלא בטל אצל השדה..

מב. שו"ת הרא"ש כלל ב סימן ד

וששאלת: בכרם הנוטע על הגג, ובנין הכרם כך הוא: בנה תחלה הגג בקורות גדולות ובנסרים מדובקין זה בזה ואחר כך רצפו כלו ברובדין של אבן ומלאו עפר ונטע כרם. וראית לדמות לעציץ שאינו נקוב, שפטור מן התרומה וכן יהיה פטור מן הערלה. תשובה: יראה לי, דכל כה"ג חייב בתרומה ובערלה. דלא איירי בגמרא לפטור אלא מן הזרוע בדבר המטלטל, כגון עציץ וספינה, דלא הוי זרוע בארץ, ואין דרך לזרוע כן.

מג. ר' אשר וויס, <http://www.torahbase.org/?p=2306>

נראה דאדניות כבדות שדרך להניחן בפתי מסעדות או אולמות ובתי חולים וכדו' הוי כמחובר לקרקע מה"ת אף שאינם נקובים כלל כיון שהם קבועים במקומם ואין דרך לטלטלן ממקום למקום מחמת כובדם, והרי זה דומה למש"כ בשו"ת הרא"ש כלל ב' סי' ד' לגבי גינה שנטעו על הגג דהוי כמחובר ממש

מד. רמב"ם הלכות מעשר פרק א הלכה י

אילן שננטעו בתוך הבית פטור ממעשרות שנאמר "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה". ויראה לי שהוא חייב במעשרות מדבריהם, שהרי תאנה העומדת בחצר חייב לעשר פירותיה אם אספן כאחת.

מה. ר' קלמן כהנא, שביעית בחממות, מן חזו"א מעשרות ז:ה

אין כוונת הרמב"ם להביא ראיה מחצר, אלא בא הרמב"ם לפרש שאין כאן פטור משום הביא במוץ לבית, שהרי באוסף הפירות בבת אחת חייב מן התורה וקרינן ליה "ראה פני הבית", ולא חשיב כהביא דרך גגות. ואם כן שפיר יש לחייב אף גדל בבית במעשרות מדבריהם.

שאלות הנובעות מן ההיתר לזרוע בתוך הבית

מו. חזו"א, שביעית כב:א

ואף למאן דמקיל אסור להסיר התקרה מעל הזרעים בשביעית דהוי תולדת זורע [ולפי זה אף אם זרע ערב שביעית אסור להסיר התקרה בשביעית] ועוד כשמסיר התקרה נמצא דעביד איסורא למפרע להוי זורע ע"מ להסיר, וזו זריעה גמורה...

מז. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן מא:ג

נראה שאין לאסור הוצאת עציץ ממקום מקורה לשאינו מקורה בגלל השינוי מבית לשדה, מפני שאין זה גורם רק שינוי בדין אבל לא חשיב משום כך עבודה, וכמו שמותר לקנות שדה זרועה מעכו"ם בשביעית למ"ד יש קנין אף על פי שע"י זה נשתנה דין הקרקע מחו"ל לא"י, כמו כן אין לאסור הסרת תקרה בשביעית ממקום זרוע אף על פי שמשנתה בכך מבית לשדה, ולכן אם ננקוט שמותר להעתיק עציץ נקוב בשביעית ממקום למקום ה"ה נמי דשרי מחו"ל לא"י ומבית לשדה. אולם מצינן במאירי שבת פא: דבהעתקת עציץ נקוב ממקום למקום אית ביה משום קוצר וזורע לענין שבת עיין שם, וכיון שכן ה"ה נמי לענין שביעית דאסור...

ומה שהחזו"א בסי' כ"ב אסר להסיר תקרה מיירי בכה"ג שמשביח בכך את הזרעים ובכה"ג שגם בשבת הי' אסור משום זורע, אך מ"ש שם בפשיטות דהזורע בבית ע"מ להסיר אח"כ את התקרה דחשיב זריעה גמורה ואף בשנת ח' אסור להסיר, לענ"ד צ"ע דמ"מ בשעה שזרע נעשה כזורע בחו"ל ודעתו לקדש אח"כ את הקרקע בקדושת א"י. והיה נלענ"ד שאם הסיר את התקרה בלילה בשעה שאין שמש ולא גורם תיכף במעשיו לשום השבחה דיש להסתפק אם יש בהסרת התקרה שחוצצת מפני השמש גדר של עבודה.

זריעה בעפר ובגללים

מח. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שביעית פרק ד:ד

אין בודקין את הזרעים באדמה בעציץ אבל בודקין אותן בגללים בעציץ

מט. רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק א הלכה ו

ואין בודקין את הזרעים בעציץ מלא עפר אבל בודקין אותן בעציץ מלא גללים

נ. מעשה רקח הלכות שמיטה ויובל פרק א הלכה ו

וראיתי בשו"ת נחפה בכסף סי' ה' שהבין בפשיטות דדוקא בעציץ שאינו נקוב קאמר דאי בנקוב היכי שרי במלא גללים הא כיון דהוי נקוב יונק מן הקרקע ואסור וכו' עיין שם. ואין זה הכרח כלל דיניקה מן הקרקע לא נאסרה ולא עבודת קרקע היא...

נא. חזו"א שביעית כה:

י"ל דמיירי שנוטלן תוך ג' ימים ורואה אותן, והמומחין מכירין בפיתוחן אס יצמחו, וכיון שזורען ע"מ ליטלן קדם שיושרשו אין איסור דאורייתא בזריעה זו, ומ"מ אסור בעפר אבל בגללים מותר...

א"נ מיירי בעציץ שא"נ, ואפי' מניח ג' ימים ליכא חיובא, ומ"מ בגללים לא גזרו. ואפשר אפי' זורע לגדל מותר דלא גזרו בגללים בעציץ שא"נ אלא שדברו חכמים בהוה שאין זורעין בגללים אפי' בדק, שאין בו ברכה...

ואפשר דמיירי בעציץ נקוב ומניחן שיושרשו, ובאמת בעפר חיובא נמי איכא, ומשום שריותא דגללים נקטי'... אבל כונת הבדיקה אינה מפסדת את שם זריעה שהרי אפשר לבדוקן וליהנות מאביה. והלכך אף אם חושב לעזוב את הפירות בטלה דעתו...